(گل - ٣٧)

چاوڙيءَ جو سمارو هه

باباڄن ٻال برهمچاري هئا ۽ پرشن کي پائون جيان ۽ اِستوپن کي پيرُ سمان ڏسندا هئا. سندن سنگت ۾ اسان کي گيان جي پراپتي ٿي ۽ نام سمرن جي رس ۽ آنند جو اَنڀوُ ٿيو. ويدانت جي بلڪل چٽي سمجهاڻي، اسان کي چاوڙيءَ جي سماروهه وقت ملي. اُهو سماروهه جو جلسو اهڙو ته دل لڀائيندڙ هو، جو اڃا به اَکين اڳيان پيو ڦري. باباڄن هڪ رات مسجد ۾ ۽ ٻي رات چاوڙي ۾ آرام ڪندا هئا.

مسجد ۾ آرام واريءَ رات جو، سڀ پريمي ڀڳت اچي ڪٺا ٿيندا هئا ۽ ڪلاڪن جا ڪلاڪ ڀڄن پيو هلندو هو! مسجد ۾ هڪ طرف سينگاريل رٿ رکيل هوندو هو ۽ ٻئي طرف "تلسي ورنداون" جو نظارو سجايل هو. ڀڄن جا رسيلا ڀڄنيڪ، ڪي ڪرتال، ڪي ڪنجهوُن ڪي چپليوُن، مردنگ، ڪنجريون، ڍول وغيره جا ساز کڻي، سيا جي مدبپ ۾ ويهي ڪيرتن آرتيه ڪندا هئا. پر سيني ڀڄنيڪن ۽ پريمي ڀڳتن کي ڇڪيندڙ هڪ ٿي باباڄن جي شخصيت هئي.

مسجد جي اَڱڻ ۾ ڪي پريمي رٿ کي پيا سينگاريندا هئا، ڪي بالڪنيءَ کي پيا چلڪائيندا هئا. ڪي ڏيئا ٻاري قطارن ۾ پيا رکندا هئا، ۽ ڪي سائين بابا ڪي جيءُ جا بلند نعرا هڻي، سڄي اَڱڻ کي مٿي کڻي ڏيندا هئا. مطلب تہ مسجد واري رات جو مسجد ۾ ڏياري ٿي ويندي هئي. مسجد جي ٻاهران سائين بابا جو خوب سينگاريل شيام ڪرڻ گهوڙو بيٺو رهندو هو.

جڏهن چاوڙيءَ ۾ رات جو آرام لاءِ ويندا هئا تہ سڀ پريمي يڪتا اول مسجد ۾ اچي ڪٺا ٿيندا هئا ۽ پوءِ باباجن کي وچ ۾ ڪري، چاوڙيءَ ڏانهن ويندا هئا. باباجن پاڻ فقط ڪفني پائي، ڪڇ ۾ سٽڪ ڏنڊو کڻي، چلم ۽ تماڪ هٿ ۾ کڻي، ڪلهي تي چادر رکي کڙا ٿيندا هئا، ۽ پوءِ مسجد جي ڌُوڻيءَ کي چڱي طرح تيز ڪري، ڏيئا وسائي نڪرندا هئا. تاتيا پاٽيل جي پٺيان منڊلي اڳيان ڳائيندي ۽ نچندي هلندي هئي. ان جي اڳيان رنگ برنگي آتشبازي جلائي ويندي هئي ۽ شامل ٿيندڙ ماڻهو، ڪي تاڙيون وڄائي، ڪي ڪجهہ نہ ڪجهہ وڄائي پنيان وڻائيندا هلندا هئا. ڪي موج ۾ اچي نچڻ ۽ ڦيريون پائڻ لڳندا هئا ۽ سورڳ جي اپسرائن جي ناچ جهڙي موج مچي ويندي هئي. سرگس جيءُ جيءُ جي نعرن سان شروع ٿيندو هو ۽ رستي جي ٻنهي پاسي مرد ۽ زالون بيهي ويندا هئا. جڏهن سرگس چاوڙي

وت ڀِڇيندو هو ته سڀ مرد زالون خوشيءَ ۾ جهومندا نعوا هڻندا هئا. ڪنهن وقت ڀِڇي باباجن چاوڙيءَ جي سامهون تي بيهندا هئا ۽ سندن مک اِيرندڙ سج جهڙي لعل سوڀيا ڏيندو هو.

چاوڙي جي خاص سماروهه جي موقعي تي، ماڻهن جي هيڪاري ڀيهه وڌندي هئي ۽ سرگس ۾ آيل ماڻهن جي آنند جو پاراوار ڪونه هو. باجن وارا سرگس جي اڳيان خوب باجا وڄائيندا رهيا ۽ جڏهن باباجن پنهنجو ساڄو هٿ، هيٺ مٿي ڀاجن سان گڏ هلايو ته هنن زور سان ٻين باجا وڄايا. پوءِ ڪاڪا صاحب ڊيڪشت چانديءَ جي ٿالهيءَ ۾ گل ۽ گلال رکي، بابا جي سمک اچي، مٿن پشپن ۽ گلال جي ورکا ڪئي ته بابا جو سندر مکهن لعل رنگ سان وڌيڪ ڀڪڻ لڳو ۽ سڀني جيءَ جيءَ جي ڌنيءَ سان آسمان مٿي کڻي ڏنو.

پوءِ جي لهر ۾ اچي يڳيت مهالساپتي مڌر ناچ ڪرڻ لڳو. هٿ ۾ شمعدان کڻي، ٽاتيا پاٽيل باباجن جي کابي پاسي ۽ مهالساپتي ساڄي پاسي کان نچندا رهيا، ته سرگس جي سوڀيا اڳي کان سوائي تي، جسا سڀني کلي تيل ماڻهن ڏسي، خوب تاڙيون وڄائي واهه واهه ڪئي. مطلب ته وايو منڊل ۾ آنند جون لهرون پئي لڳيون. پوءِ باباجن سڀني ڏانهن نظر دوڙائي، مشڪي چاوڙيءَ ۾ اندر گهڙيا، جتي طرح طرح جسا

شمعدان رنگارنگي شيشن مان چلڪا ڪڍي رهيا هئا. اندر هال ۾ گهڙي ٽاليا ٻائيل باباڄن لاءِ آسڻ وڇايو. باباڄن جڏهن آسڻ تي ويٺا تڏهن سندن ڳچيءَ ۾ انگوڇو وڌو ويو ۽ مٿي تي سونو مڪٽ پاتو ويو ۽ گلاب جي پاڻيءَ ۽ بين سڳنڌين جي، مٿن ۽ ساري آيل سنگت تي ورکا ڪئي وئي. اُن کانپوءِ ساري آيل سنگت نمبروار اچي باباڄن جي آرچا پوڄا ڪئي ۽ باباڄن اندر سمان سيا ۾ پٺي ڀڪيا.

نانا صاحب پيڳت وري هڪ شاهي چٽي ڪولي، بابا جي مٿان لٽڪ ۾ ٻڌي بيهاري. باپو صاحب جوڳ، روپي ٿالهيءَ ۾ بابا جا پير ڌوتا، هٿن کي چندن لڳايو ۽ واسڻ ۾ پان وڌو. بابا جڏهن ڳول تي ٽيڪ ڏيئي ويٺا تہ ڪي پيڳت جن چنور ۽ ڪي پکا باباڄن مٿان جهولائڻ لڳا. پوءِ شاما پيڳت، بابا جي چلم تيار ڪري ٽاليا ٻائيل کي ڏني، جنهن ڦوڪ لڳائي، ۽ پوءِ بابا کي چکڻ لاءِ ڏني. بابا جي چکڻ کانپوءِ، ڪسن پوليمين واري وٺيءَ، اُن چلم مان سوٽا ڪڍيا. ڏن آهي اُها سياڳي چلم، جنهن کي باباڄن جا پوتر هٿ ڇهندا هئا ۽ پوءِ وري اُن کي پنهنجي مک تي لائيندا هئا. ڌنيہ آهن اُهي پوليمي جن، جن کي بابا جي چرنن ڇهڻ جو موقعو مليو ۽ جن بابا کي گلن جي هارن سان ڇهنجهي ڇڏيو ۽ پنهنجي مرضيءَ موجب، بابا جي آرچا پوڄا

ڪئي ۽ باباجن مات ميت ۾ سويڪار ڪئي.

آخر ۾ منگلا چار جا گيت ڳايا ويا ۽ آرتي ڪئي ويئي. آرتي سماپت ٿيڻ بعد ساري آيل سنگت، ٻوڻام ڪري هلندي رهي. اُن ڪانپوءِ، تاتيا پاٽيل وري ـــ بابا کي چلم ڇڪڻ لاءِ ڏني، گلاب جو پاڻي ڇڻڪاري ۽ عطر وغيره لڳائي موڪلايو تـــ بابا چيو "تـاتيا، منهنجي ديک ڀال چڱي طرح ڪجانءِ. هينئر ڀلي وڃ ۽ رات جو ڪنهن ڪنهن وقت اچي نظر ڪري وڃجانءِ." تاتيا هٿ جوڙي، ست وچن چئي، موڪلائي پنهنجي گهر ويو. هن جي وڃڻ ڪانپوءِ بابا خود چادرون وڇائي اُنهن تي وشرام ڪيو.

پاٺڪن کي وني آهي، تہ سمجهڻ مهل ھو بہ متئين نظاري جو تصور ڪري، پوءِ بستري تي سمهن تہ کين فرحتي ننڊ ايندي.